

Bygdebok

for

Øvre Eiker

utkast til forprosjekt pr. 1/11-2006

Forord

Det foreligger nå et første utkast til forprosjekt for bygdebok for Øvre Eiker for perioden etter kommunedelingen i 1885. Hensikten med et slikt utkast er å gi flest mulig av de som interesserer seg for lokalhistorie på Eiker en anledning til å uttale seg om innholdet i forprosjektet og om hva slags bygdebok vi ønsker og hvordan et slikt bokprosjekt bør legges opp. Alle synspunkter og innspill mottas med takk og vil bli tatt opp til vurdering når arbeidet med forprosjektet skal fullføres.

I og med at Nedre Eiker har satt i gang et forprosjekt for bygdebok parallelt med Øvre Eiker, har det vært naturlig å ha et tett samarbeid med Gjermund Glittfjell, som har oppgaven med å skrive dette forprosjektet. Vi har kommet til at det er fornuftig å arrangere et felles seminar for de to kommunene, der begge forprosjektene tas opp til diskusjon.

Vi vil også takke Norsk Lokalhistorisk Institutt for godt samarbeid alt på forprosjektstadiet. En spesiell takk til Ola Alsvik, som har stilt sitt eget forprosjekt for Skedsmo kommune til disposisjon. Mange av tankene fra hans forprosjektet er kommet med i det forslaget som nå foreligger for Øvre Eiker.

Eiker 31/10-2006

Bent Ek

Innhold

1. Om forprosjektet - innhold og mandat
 - a. Kommunestyrets vedtak
 - b. Arbeidet med forprosjektet
2. Overordnede perspektiver og omfang
 - a. Valg av hovedmodell
 - b. Hovedperspektiv
 - c. Fakta eller samfunnsanalyse - hvordan gjøre alle til lags?
 - d. Omfang
3. Aktuelle emner og problemstillinger
4. Litteratur og kilder
 - a. Litteratur
 - b. Aviser
 - c. Skriftlige primærkilder
 - d. Andre primærkilder
 - e. Illustrasjoner
5. Organisering og finansiering av bokprosjektet
 - a. Organisering
 - b. Delprosjekter
 - c. Budsjett - utgifter
 - d. Budsjett - inntekter
 - e. Framdrift
6. Konklusjoner/sammendrag

1. Om forprosjektet - innhold og mandat

a. Kommunestyrets vedtak

Vedtaket om å sette i gang et forprosjekt for utgivelse av ny bygdebok for Øvre Eiker ble fattet av kommunestyret 14/12-2005. Dette ble gjort på bakgrunn av følgende saksframstilling fra kulturkontoret:

Kommunen har ved flere anledninger støttet utgivelsen av lokalhistoriske bøker. Blant annet var kommunen utgiver av trebindsverket "Eikers historie" i 1994, som var en generell bygdehistorie fram til kommunedelingen i 1885. Planen var å gå videre med et fjerde bind, som skulle omfatte tiden etter 1885. Øvre- og Nedre Eiker er blant de ytterst få kommunene i Buskerud som ikke har utgitt en nærmiljøhistorie. En slik utgivelse er et omfattende tiltak, men en bør likevel sterkt vurdere å få i gang et slikt prosjekt i samarbeid med Nedre Eiker. Det er derfor ønskelig å sette i gang en prosess for å få skrevet bind 4 av "Eiker Historie". Bind 1-3 ble utgitt i 1994, i samarbeid med Nedre Eiker og Eiker Sparebank. Bind 4 skal dekke perioden fra kommunedelingen i 1885 og fram til i dag. Overskuddet av salget av bindene 1-3 er øremerket til arbeidet med et fjerde bind. I dag står det kr. 111.000 på fonds til dette arbeidet. I første omgang bør disse midlene brukes til å sette i gang et forprosjekt som legger rammene for det videre arbeidet.

En foreslår et forprosjekt gjennomføres på følgende måte:

- Eiker Arkiv engasjeres for å gjennomføre prosjektet og tilføres midler tilsvarende anslagsvis 2-300 arbeidstimer, fordelt på 2006 og 2007

- De øvrige midlene disponeres av kulturminnerådet, som blir styringsgruppa for prosjektet

- Rådet har fullmakt til å nedsette en egen prosjektgruppe/bokkomité når/hvis det skulle bli behov for det.

Forprosjektet bør ha følgende innhold:

- Avklare spørsmålet om et fortsatt samarbeid med Nedre Eiker

- Skissere innholdet i et bind 4 av Eikers Historie

- Beskrivelse av arbeidsprosessen, herunder forslag til hvordan arbeidet med bygdeboka kan samordnes med en systematisk kulturminneregistrering i kommunen, samt arbeidet med en framtidig nærmiljøhistorie (er synliggjort som et prosjekt i kulturminnevernplanen.)

- Framdriftsplan og kostnadsoverslag

- Forslag til finansiering

Det legges inn i forprosjektet at Norsk Lokalhistorisk Institutt (NLI) brukes som faglig veileder. Dessuten bør en også engasjere lokale ildsjeler og ressurspersoner i prosessen.

b. Arbeidet med forprosjektet

Arbeidet med forprosjektet er utført av Eiker Arkiv v/Bent Ek. Det ble tidlig avklart at også Nedre Eiker ønsket å koble seg til dette prosjektet, og det har hele veien vært et tett samarbeid med Gjermund Glittfjell, som fikk oppdraget med å utarbeide dette forprosjektet. Vi valgte likevel i utgangspunktet å lage to separate forprosjekter, blant annet for å få fram de valgmulighetene som finnes når det gjelder form og innhold i ei slik bygdebok og skape en debatt rundt dette. Vi er åpne for at resultatet av denne debatten til syvende og sist kan bli et felles forprosjekt og til og med et felles bokprosjekt, men vi holder altså muligheten åpen for at det også kan gjennomføres to separate bokprosjekter med ulike form og innhold.

Øvre Eiker kulturminneråd fungerte som styringsgruppe i startfasen av forprosjektet. Høsten 2006 ble det imidlertid nedsatt en egen prosjektgruppe, som besto av Einar Mathiesen (leder), Jan Henrik Eriksen og Steinar Karlsen. Denne gruppa ble gitt fullmakt til å styre det videre arbeidet med forprosjektet og legge fram et forprosjekt i løpet av våren 2007, slik at dette kan behandles politisk høsten 2007. Gruppa disponerer også de økonomiske midlene som er avsatt til prosjektet. Kulturminnerådet og fagkomitéen holdes orientert om framdriften og fungerer som referansegrupper som kan komme med synspunkter og innspill underveis.

Det er planlagt et åpent seminar om bygdebokprosjektet i løpet av november 2006, der det legges opp til en bred diskusjon om hva slags bygdebok vi ønsker. Konklusjonene fra dette seminaret blir viktig å ta med seg i det videre arbeidet med forprosjektet.

2. Overordnede perspektiver og omfang

a. Valg av hovedmodell

Ut ifra mandatet om at ei ny bygdebok skal være en videreføring av "Eikers historie, bind 1-3" (utg.1994), har det vært naturlig å velge en form som i hovedsak er basert på en kronologisk framstilling av historien, der det legges vekt på å få fram de store linjene i utviklingen og årsaken til disse. Det betyr at en får en helhetlig og lesverdig historiefremstilling, uten at boka stykkes opp med faktaopplysninger i den grad at det overskygger hovedperspektivene.

Samtidig kan det argumenteres for det bør legges større vekt på å få med detaljerte faktaopplysninger i et bind som dekker historien etter 1885. Årsaken er at det for størstedelen av dette tidsrommet ikke fra før finnes noen emnebasert bygdebok som kan ivareta funksjonen som "oppslagsverk", slik en har for eldre perioder, blant annet gjennom Nils Johnsens bygdebok fra 1914. Dette dilemmaet kommer vi tilbake til i punkt c. nedenfor.

Mandatet for dette forprosjektet åpner for å se arbeidet med ei framtidig gårds-og slektshistorie i sammenheng med videreføringen av "Eikers historie". Etter råd fra Norsk Lokalhistorisk Institutt (NLI) ble imidlertid dette lagt vekk på et tidlig tidspunkt i forprosjektet, siden en slik sammenkobling lett vil kunne forsinke prosessen med ei generell bygdebok. Tankene om innsamling av stoff til en internettbasert gårds-og slektshistorie videreføres imidlertid av kulturminnerådet som et eget prosjekt, og arbeidet med "Eikers historie" vil selvsagt kunne dra nytte av materiale som samles inn i denne prosessen.

b. Hovedperspektiv

Mandaten sier uttrykkelig at ei ny bygdebok skal omfatte tida etter 1885, og det vil være naturlig å føre historien helt fram til nåtida, uten noen skarp avgrensning ut over utgiveråret.

Et naturlig hovedperspektiv i ei slik bygdebok vil være spørsmålet om hvordan bygdas identitet og egenart har utviklet seg i et samspill mellom lokale forhold og den ytre påvirkningen fra "storsamfunnet". Ved å legge vekt på de store linjene i utviklingen, får en fram sammenhengen mellom næringsliv og materiell kultur, teknologisk utvikling, åndelige og politiske strømninger, sosiale skillelinjer og bevissthet og utviklingen av en lokal identitet. Dette er perspektiver som står sentralt ogå i de første bindene av "Eikers historie", ikke minst i bind 3 - "Elvekulturen" - der et gjennomgangstema er hvordan jordbruksutvikling og "industriell evolusjon" var med på å forme en stedsidentitet, samtidig som det stilles spørsmål ved hvor homogen denne identiteten egentlig var. I tida etter 1885 vil det være interessant å se hvordan denne stedsidentiteten har utviklet seg, først gjennom industrialisering og deretter avindustrialisering - men også hvordan den lokale identiteten har påvirket disse prosessene. Blant annet vil det være interessant å se på identiteten som "eikværing" kontra den identiteten som er knyttet til nærmiljøet - det enkelte tettsted eller den enkelte grend. Videre må dette ses i lys av økt klassebevissthet og klasseidentitet i det typiske industrisamfunnet, samt svekkelsen av slik identitet i det postindustrielle samfunnet. Ikke minst blir det sentralt å se identitetsfølelsen i sammenheng med økt inn-og utflytting, samt pendling til og fra arbeid. Hva er det som får pendlere til å bli boende og engasjere seg i lokalsamfunnet istedenfor å flytte? Hva er det som gjør at en innflytter føler (eller ikke føler) seg som eikværing etter å ha bodd i bygda et par år? Og hva er det som får at en utflytter føler (eller ikke føler) seg som eikværing etter å ha bodd utenfor bygda i 30 år? Dette er spørsmål som også må ses i sammenheng med den bevisste og eksplisitte satsningen fra kommunens side på tettstedsutvikling og lokal identitet i løpet av de siste par tiårene. Har en lykkes med å skape en ny og mer positiv identitet som er grunnfestet i folks bevissthet, eller blir en slik identitetsutvikling overfladisk og kunstig?

c. Fakta eller samfunnsanalyse - hvordan gjøre alle til lags?

Som nevnt under punkt a. ovenfor, er det naturlig at et avslutningsbind av "Eikers historie" blir en helhetlig framstilling på linje med de tre første bindene. Det bør likevel vurderes om det er mulig å gjøre noen grep slik at en også ivaretar behovet for et lokalhistorisk "oppslagsverk".

I et forprosjekt for bygdebok i Skedsmo kommune, har Ola Alsvik drøftet dette problemet eksplisitt:

Det er NLI's generelle erfaring at et av de store problemene med å skrive lokalhistorie for perioden fra ca.1960 til 2000 er å beregne tettheten av faktainformasjon. Bøkene får lett karakter av datakataloger. Det krever usedvanlig stor skrivekunst å gjøre dem leselige. Ofte blir lesebokfunksjonen nærmest helt fortrent av oppslagsfunksjonen. Årsakene til dette er flere. En sentral forklaring er selvsagt kildesituasjonen: Den siste generasjonen frambyr et både rikere og mer variert kildemateriale enn noen periode tidligere. Et annet forhold er at mange av aktørene fortsatt lever, og både forfatteren og komiteen opplever at boken skal reise et monument over deres innsats. I en stor og dynamisk kommune som Skedsmo vil det sannsynligvis være et ekstra bredt utvalg av personer, organisasjoner og institusjoner som kan komme i betraktning i denne sammenheng. En tredje forklaring på at mange kommunehistorier får et nesten uleselig katalogpreg, er rett og slett at oppdragsgiverne ønsker at boken primært skal være et lokalhistorisk leksikon, altså at den først og fremst skal fylle en oppslagsfunksjon.

Til en viss grad kan nok behovet for å få med faktaopplysninger løses gjennom at en bruker rammetekster, tabeller, appendikser o.s.v. Likevel er det nok på Eiker (som i Skedsmo) så mange enkeltbedrifter, organisasjoner og personer som "bør nevnes" at det lett blir lite plass igjen til å trekke opp hovedlinjene i utviklingen. Vi har derfor valgt å vurdere en løsning som Alsvik foreslår i det samme forprosjektet, nemlig å lage et oppslagsverk på internett som kan ivareta behovet for å presentere lokalthistoriske fakta på en enkel og oversiktlig måte. Dette er desto mer nærliggende i og med at Eiker Arkiv alt har etablert et "Eiker Leksikon" på internett. Det er imidlertid en kjensgjerning at dette arbeidet med prosjektet har gått sakte, fordi en har manglet tid og ressurser. Vi foreslår derfor at det i sammenheng med bygdebokprosjektet blir vurdert å bruke ressurser på å øke framdriften i leksikonprosjektet. Hvordan dette kan gjøres, er beskrevet nærmere under avsnitt 5.

d. Omfang

Omfanget av bygdebokprosjektet vil naturligvis først og fremst være et resultat av hva det er realistisk å finansiere. Ideelt sett finnes det nok stoff til å fylle atskillige bind og holde en historiker i arbeid i flere år. NLLs rettleiing for bygdebokprosjekter tar utgangspunkt i tre årsverk pr. bind, som er et tall som ligger nær gjennomsnittet for norske bygdebokprosjekter. Tre årsverk pr. bind var også det som ble brukt til de tre første bindene av "Eikers Historie". Det sier seg imidlertid selv at dette kan variere mye, både med antall sider boka skal inneholde og med hvilket tidsrom som skal behandles. Dessuten er det nok en kjensgjerning at det er en sammenheng mellom kvalitet og antall årsverk som brukes. Jeg har så vidt drøftet dette med Ole Georg Moseng, som skrev bind 2 av "Eikers Historie", og som seinere har erfaring som forfatter av en rekke bokverk. Han mente at for å behandle de siste 120 årenes historie på Eiker på en forsvarlig måte, bør det minimum settes av 4 årsverk. Det er en kjensgjerning at det er skrevet mindre om de siste 120 årene, og spesielt om de siste 60 årene, enn om den eldre historien på Eiker, samtidig som det tilgjengelige kildematerialet er uendelig mye større. Det er derfor ønskelig at et avslutningsbind blir noe større enn de tre første bindene, både i sidevolum og i arbeidsmengde. Vi foreslår derfor at det tas sikte på å skrive et bind på 5-600 sider innenfor ei ramme på 4 årsverk. I og med at det er skrevet minst om de seinere års historie, kan det være naturlig å gi denne perioden en noe større plass en antall år tilsier. Vi kan antyde følgende fordeling av stoffet:

1885-1920: 35 år	20% (100-120 sider)
1920-1945: 25 år	25% (125-150 sider)
1945-1970: 25 år	25% (125-150 sider)
1970-2005: 35 år	30% (150-180 sider)

Dette er selvsagt bare en veiledende antydning. Det må drøftes nærmere om det er fornuftig å føre bygdeboka helt fram til 2005 eller om det bør settes sluttstrek ved et tidligere årstall. En bør også diskutere fordeler og ulemper ved en mer tematisk orientert inndeling, samt ønsket om å få med store mengder faktaopplysninger kontra ønsket om en sammenhengende og lesverdig beretning. Det må også vurderes om det er hensiktsmessig å gi ut boka som et samlet bind eller som to bind, f.eks. med andre verdenskrig som skille.

3. Aktuelle emner og problemstillinger

Valg av emner og problemstillinger må naturligvis overlates til forfatteren. I og med at undertegnede har arbeidet med lokalhistorie på Eiker på heltid i mer enn 10 år, synes jeg likevel det har vært naturlig å skissere en del emner og problemstillinger som det kan være naturlig å ta opp i de ulike tidsepokene (se vedlegg 1). Det understrekes at dette ikke på noen måte er ment som en disposisjon som forfatteren er forpliktet til å følge, men forhåpentligvis finnes det her idéer og innspill som forfatteren kan ha nytte av.

I den vedlagte skissen har jeg forsøkt å knytte emner og problemstillinger opp mot det som sies om "identitet" under punkt b. Hovedperspektiv i foregående avsnitt. Det sier seg selv at industrialisering og av-industrialisering må bli et sentralt tema i Eikers historie de siste 120 årene. Industriens definitive gjennombrudd omkring år 1900 kan det være interessant å se i sammenheng med andre viktige samfunnsprosesser, som framveksten av et organisasjonssamfunn og demokratisering (allmenn stemmerett, økt kvinnelig deltakelse i samfunnslivet etc.). Det kan være fruktbart å se dette som et stortilt "siviliseringsprosjekt", som omfattet alt fra misjon og avholdssak til politisk deltakelse og bevissthet, opplæring i organisasjonsarbeid m.m. I forlengelsen av dette kan en se utdanningsrevolusjonen etter andre verdenskrig, som førte til økt mobilitet, både geografisk og sosialt. Det er en utvikling som har fortsatt inn i de seinere tiårenes "globaliseringsprosess", en prosess som har gått parallelt med av-industrialiseringen. Sett i sammenheng med hovedperspektivet, blir spørsmålet da hvordan disse prosessene har bidratt til å forme og endre eikværingenes identitet gjennom de siste 120 årene.

4. Litteratur og kilder

a. Litteratur

Det finnes mye lokalhistorisk litteratur fra Eikerbygdene. Selv om det meste omhandler eldre tider, finnes det en god del om perioden 1885-1945, mens relativt lite er skrevet om tida etter krigen.

Nils Johnsens bygdebok fra 1914 inneholder mange interessant betraktninger fra hans egen samtid. Eiker Historielags årbok "Eikerminne" har kommet i 21 utgaver fra og med 1949 og inneholder mye interessant stoff, spesielt om dagligliv. De seinere årene har det også kommet ut liknende hefter av mer lokal karakter, nemlig "Skotselv før i tida" og "Minnebok for Vestfossen". Av større industribedrifter er det skrevet bøker om Fredfoss Uldvarefabrikk - DFU (Erichsen 1947) og A/S Hellefos (Ek 1998). Det er skrevet flere bøker om emnene skogbruk og tømmerfløting (Olsen 1934; Eier 1957; Alm 1958). Det er også skrevet om sentrale emner som elektrisitetshistorie (Ek, 1995), arbeiderbevegelsens historie (Ek 1994) og laksefiske (Eknæs 1972; Mathiesen 1997). Det er også skrevet om sentrale institusjoner som Øvre Ekers kommunale høiere allmennskole/Eiker Videregående skole (Eriksen 2002), Buskerud skolehjem (Sorkmo 1993) og Buskerud Folkehøgskole (Mikkelsen 1984).

Av hovedoppgaver med relevans for Eikers nyere historie er det skrevet om treforedlingsindustrien 1870-1920 (Ek, hovedoppgave i historie ved UiO 1991) og om følgene av industridøden etter 1970 (Lauritzen, hovedoppgave i geografi ved UiO 1996).

Registreringsprosjektet utarbeidet en lokalhistorisk bibliografi i 2000. Denne suppleres med det som er utgitt de siste 5-6 årene og gjennomgås med tanke på hva som er aktuelt stoff i forbindelse med ei bygdebok for perioden etter 1885 (se vedlegg 2).

b. Aviser

Eiker Arkiv arbeider med å kartlegge og katalogisere lokale avisutgivelser og avisutklippssamlinger. Sentralt her står Olav Homlebekks register over Drammens Tidende 1900-1960, som omfatter de fleste artikler om Eiker i denne perioden. Det er ønskelig å utvide dette registeret bakover til omkring 1880 og framover til omkring 1975, da bibliotekets utklippssamling starter. Det vil da flere år å fullføre dette prosjektet, men det som finnes vil være nyttige kilder i forbindelse med et bygdebokprosjekt (se vedlegg 3).

c. Skriftlige primærkilder

Eiker Arkiv arbeider med å kartlegge både privatarkiver og offentlige arkiver om inneholder opplysninger om Eikers historie (se vedlegg 4).

Kommunearkivet: Dette arkivet blir en helt sentral kilde. Materiale fra før ca.1970 oppbevares av Interkommunalt Arkiv (IKA) på Kongsberg, mens nyere materiale oppbevares av kommunen. IKA har sendt over kopier av sine arkivkataloger. I det videre arbeidet med forprosjektet bør det materialet som oppbevares av kommunen kartlegges med henblikk på hva som er aktuelt som kildemateriale for ei bygdebok (bl.a. med hensyn til klausuleringer).

Statsarkivet, Kongsberg: Oppbevarer arkivene etter en del viktige lokale forvaltningsorganer, som sorenskriveren (her er kanskje spesielt firmaregister og panteregister interessant), sogneprestene, lensmennene, amtmannen i Buskerud, branntakster m.m., samt en del privatarkiver. Eiker Arkiv er i gang med å utarbeide en oversikt over sentralt materiale fra Eiker. I det videre arbeidet med forprosjektet bør det også kartlegges hvor materiale fra nyere tid oppbevares (f.eks. går firmaregistrene i Statsarkivet bare fram til 1942) og hva som er aktuelt som kildemateriale for ei bygdebok (bl.a. med hensyn til klausuleringer).

Riksarkivet: Oppbevarer arkivene etter sentrale forvaltningsorganer (departementer m.m.) samt en del privatarkiver. I forbindelse med det videre arbeidet med forprosjektet er det spesielt aktuelt å gjennomgå virksomheter som krever konsesjon fra sentralt hold (f.eks. elektrisitets- og vassdragsutbygging, skipsfart) og kartlegge nærmere hvilke kilder

Riksantikvaren/Buskerud fylkes kulturvernnavdeling: Det bør kartlegges hva disse institusjonene har av opplysninger om bygninger og kulturminner fra Eiker, samt foto og illustrasjoner av dette. Dette bør gjøres som et ledd i arbeidet med en kommunedelplan for kulturminnevern, som er nedfelt i den nye kommuneplanen.

Privatarkiver: Samkatalogen for privatarkiver gir en oversikt over privatarkiver som oppbevares av Riksarkiv, Statsarkiv og en del andre større arkiver (f.eks. Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek). En bør imidlertid være klar over at det

kan finnes materiale i de arkivene som er registrert i Samkatalogen uten at dette er kommet med (f.eks. ligger det i Arbeiderbevegelsens Arkiv korrespondanse mellom lokale partilag/fagforeninger og sentrale partiorganisasjoner/ forbund, uten at dette er registrert som materiale fra Eiker). Den viktigste grunnen til at Samkatalogen er ufullstendig, er likevel at mange institusjoner (f.eks. bibliotek og museer) oppbevarer privatarkiver som ikke er registrert i katalogen. ABM-utvikling v/IKA Kongsberg har foretatt en kartlegging av hva som finnes av uregistrerte privatarkiver, og dette bør være et godt supplement. Eiker Arkiv har dessuten kartlagt hva som finnes av arkivmateriale fra Eiker i Drammens Museum og Norsk Teknisk Museum. Det samme er gjort for materiale som oppbevares av Eiker Arkiv. En bør også vurdere å gå ut til lokale bedrifter og foreninger for å kartlegge nærmere hva som finnes av arkivmateriale.

Norges Offisielle Statistikk (NOS)/Statistisk Sentralbyrå: Det blir viktig å bearbeide statistiske opplysninger for å skaffe et overblikk over samfunnsutviklingen på ulike områder. Dette kan eventuelt gjennomføres som et eget prosjekt i forkant av selve bygdebokarbeidet.

d. Andre primærkilder

Norsk Folkemuseum oppbevarer trolig en god del "Minnemateriale" (minneoppgaver, intervjuer m.m.), fra Eiker. Dette materialet bør kartlegges nærmere.

Eiker Arkiv oppbevarer over 200 timer med opptak av intervjuer av eldre mennesker, men samtalene dreier seg vesentlig om perioden før krigen. Det kan være et aktuelt prosjekt å videreføre dette arbeidet på to måter: a) Ved digitalisering, gjennomhøring og registrering av emner, og b) Ved å få i gang ny intervjuvirksomhet, der det fokuseres spesielt på etterkrigstida.

e. Illustrasjoner

Det er samlet inn et omfattende fotomateriale, som oppbevares av Eiker Arkiv. I denne samlingen finnes det imidlertid få kvalitetsbilder fra 1960-tallet og framover. Det finnes imidlertid en del fotografer som må ha store bildearkiver fra denne perioden (f.eks. Holden Foto, Bjørn Kristoffersen, Tore Jan Johnsen) Mulighetene for å bruke dette materialet må avklares. Det bør også vurderes å engasjere en eller flere fotografer for å ta en del bilder fra bygda i dag. Parallelt med eventuell kartlegging av arkivmateriale i bedrifter og foreninger bør det også kartlegges om det finnes aktuelle fotosamlinger. Når det gjelder bruk av kartmateriale, må mulighetene for å bruke kommunens digitale kartverk avklares.

5. Organisering og finansiering av bokprosjektet

Det bør legges opp til et samarbeid med Nedre Eiker, men hvor tett dette samarbeidet blir, vil være avhenging av om en velger å gå inn for noenlunde samme type bokprosjekt. Det bør i alle tilfelle samarbeides om finansiering, og en felles framdriftsplan for å få et best mulig tilbud på trykking og innbinding. Det kan også være hensiktsmessig å legge opp til felles lansering og markedsføring av bøkene.

Dersom kommunene velger å gå inn for noenlunde samme typen bokprosjekt, vil det være naturlig med et tett samarbeid mellom forfatterne, og det kan eventuelt vurderes å gå inn for et felles bokprosjekt med en felles forfatter. Selv med to separate bokprosjekter med hver sin forfatter, kan det være aktuelt med en felles redaktør/leksikonredaksjon for ,begge bokprosjektene.

a. Organisering

Bokkomité: Prosjektet bør ledes av en bokkomité med 3-5 medlemmer, som utpekes av kommunestyret. Komitéen får ansvar for framdrift og økonomi, men medlemmene kan også komme med kommentarer til manuskriptet i den grad en ønsker det. Arbeidet i komitéen må bygge frivillig og ulønnet innsats, ut over at utgifter dekkes og det gis kommunal møtegodtgjørelse.

Redaktør/redaksjon: En redaktør/redaksjon bør fungere som bindeledd mellom bokkomité og forfatter og dessuten være en ressurs for forfatteren. Redaksjonen får et hovedansvar for å lese manus og gi kommentarer, inkludert arbeidet med register, "manusvask", korrektur etc. Det er også naturlig at den får ansvar for bilderedaksjonen av bokverket. Dessuten får redaksjonen hovedansvaret for å skrive artikler til et "Eiker Leksikon" på internett, hovedsaklig fra perioden etter 1885. Som et ledd i dette, er det også naturlig at redaksjonen bidrar med å skaffe faktaoppløysninger som bokforfatteren kan bruke i sitt arbeid. Eventuelt kan også redaksjonen bidra med å skrive tekstrammer, appendikser, illustrasjonstekster m.m., i den grad forfatteren måtte ønske dette. Det bør settes av 2 årsverk fordelt på 4 år til dette og engasjeres en eller flere personer til dette arbeidet. En bør fortrinnsvis engasjere noen som har god kjennskap til lokalhistorien de siste 120 årene, samt god oversikt over kildematerialet. Det bør vurderes om dette kan gjøres i samarbeid med Nedre Eiker - i så fall burde det være mulig å redusere utgiftene til f.eks. 1 1/2 årsverk pr. kommune.

Forfatter: Hovedansvar for bokverket, inkludert illustrasjons- og rammetekster, må gis til en forfatter. Engasjementet bør utlyses, og en bør engasjere en faghistoriker (historie hovedfag), fortrinnsvis noen som gjennom liknende bokprosjekter eller på annen måte har vist evne til å skrive godt og engasjerende. En nærmere utlysningstekst utformes i regi av forprosjektet. Det bør settes av 4 årsverk til et slikt engasjement.

b. Delprosjekter

I tillegg til den kartleggingen av kilder som alt gjøres i regi av Eiker Arkiv, kan det som nevnt være aktuelt å gjennomføre flere delprosjekter i forkant av eller parallelt med bokprosjektet:

Statistikk: En gjennomgang av sentrale data på kommunenivå i Statistisk årbok/NOS vil muligens kunne gjennomføres som et ledd i forprosjektet og bidra til å kaste lys over valget av sentrale emner og problemstillinger i boka.

Intervju og foto: Intervjuing av eldre mennesker, spesielt med henblikk på å skaffe muntlig dokumentasjon fra perioden etter andre verdenskrig, er et aktuelt prosjekt. Det samme er en dokumentasjon av bygda i dag i form av systematisk fotografering fra bedrifter, næringsliv, tettsteder, kulturlandskap m.m. Begge disse prosjektene burde kunne gjennomføres i regi av Øvre Eiker kulturminneråd.

c. Budsjett - utgifter

Det er umulig å sette opp et endelig budsjett før en er kommet lenger når det gjelder valg av form, omfang og organisering. Jeg har likevel satt opp et høyst foreløpig budsjett, basert på 4 årsverk til forfatter og 2 årsverk til redaktør/redaksjon. Dessuten er utgiftene til de nevnte delprosjektene tatt med. Dette innebærer at disse postene økes ganske betydelig i forhold til NLI's standardbudsjett, som er basert på 3 forfatterårsverk + billedredaktør og korrektur. Enkelte poster er redusert noe i forhold til NLI's budsjett, noe som skyldes at Eiker Arkiv alt disponerer en god del teknisk utstyr m.m.

Et nærmere budsjett må settes opp i samarbeid med prosjektgruppa etter at innholdet i forprosjektet for øvrig er nærmere avklart.

UTGIFTER	NLI	Eiker
Lønn og honorar		
4 forfatterårsverk à 350.000 (ekskl. sosiale utg.)	kr 1 050 000,00	kr 1 400 000,00
Biletredaktør, assistenthjelp, fagleg konsulenthjelp (30.000 pr. år)	kr 90 000,00	
Register, manusvask, kontroll, korrektur (1 månadsverk)	kr 30 000,00	
2 redaktørårsverk		kr 700 000,00
Sosiale utgifter (20% av samla lønn og honorar)	kr 234 000,00	kr 420 000,00
Delprosjekter		
Intervjuingsprosjekt - 5 år à 20.000		kr 80 000,00
Fotografering - 5 år à kr.10.000		kr 50 000,00
Utstyr og drift		
PC, programvare, opplæring	kr 50 000,00	kr 25 000,00
Leseapparat (mikrofilm) og opptaksutstyr (lyd og bilete)	kr 30 000,00	kr 15 000,00
Kontorhald (kontorleige, tlf., porto, forbruksmateriell) 50.000 pr. årsverk	kr 150 000,00	kr 200 000,00
Andre adm.utg. (møte og reiser for nemnd, prosjektleiing etc.) 10.000 pr. årsverk	kr 30 000,00	kr 40 000,00
Fagleg oppdatering for forfatter (kurs, seminar, litteratur) kr. 10.000 pr. årsverk	kr 30 000,00	kr 40 000,00
Arkiv- og museumsbesøk - reiser og opphald (3 veker pr. årsverk à 6000 + reise. Behovet og kostnader vil vere sterkt varierende)	kr 54 000,00	kr 30 000,00
Kjeldekopiering (behovet vil vere sterkt varierende)	kr 20 000,00	kr 10 000,00
Innkjøp av fotos, utarbeiding av kart o.a. illustrasjonar	kr 50 000,00	kr 50 000,00
Formgjeving, biletbehandling, trykking, innbinding. Opplag 3000.	kr 375 000,00	kr 200 000,00
Marknadsføring	kr 30 000,00	kr 30 000,00
Sum utgifter	kr 2 223 000,00	kr 3 290 000,00

d. Budsjett - inntekter

Jeg har foreløpig ikke satt opp noen inntektsside for prosjektet. Det vil være naturlig å ta kontakt med Sparebanken Øst. som bidro sterkt til at bind 1-3 av Eikers historie ble skrevet. Banken er blitt orientert om at det er satt i gang et nytt forprosjekt og at vi vil ta nærmere kontakt for å drøfte et eventuelt samarbeid om et fjerde bind.

e. Framdrift

Det er lagt opp til at arbeidet med å skrive bokverket vil ta ca. 4 år. Dessuten må en regne med at det tar en viss tid fra finansieringen er i orden og fram til en forfatter kan engasjeres, og det må settes av en viss tid til utarbeidelse av register, bearbeidelse av illustrasjoner og lay-out, trykking og innbinding. I alt må en regne med at det vil ta 5-6 år fra pengene bevilges til boka kan lanseres.

I løpet av forprosjektet bør det settes opp en mer detaljert framdriftsplan for bokprosjektet, men dette må også gjøres etter at det øvrige innholdet i forprosjektet er nærmere klarlagt.